

Al·legacions de PIMEC, petita i mitjana empresa de Catalunya en la fase de consulta pública sobre l'esborrany de Decret d'Orientació Educativa

Davant l'obertura del període de consulta pública sobre l'esborrany de Decret d'Orientació Educativa, des de PIMEC, petita i mitjana empresa de Catalunya considerem que cal que la norma contingui les millores i observacions que es formulen a continuació:

Consideracions generals

Des de PIMEC valorem la iniciativa de la conselleria d'Educació d'impulsar un Decret que reguli l'orientació en l'àmbit educatiu. Creiem fermament que l'Orientació és un element crucial per a un sistema educatiu i formatiu de qualitat, ja que permet garantir trajectòries formatives i professionals amb futur per a les persones.

Aquesta regulació ha de permetre professionalitzar la tasca dels orientadors, dotar-los dels recursos necessaris i garantir la seva presència en tots els centres educatius, així com potenciar el treball en xarxa amb la resta de professionals, agents i actors rellevants en l'orientació per a oferir una atenció integral als alumnes.

Així mateix, ha de garantir una orientació personalitzada i efectiva per a tots els alumnes per resoldre algunes de les anomalies del sistema, que situant a la persona al centre, i en base a les necessitats del mercat de treball, els acompanyi en el seu camí cap a una vida professional satisfactòria. Una orientació adequada i individualitzada ha d'ajudar a identificar i abordar les dificultats dels alumnes abans que es converteixin en problemes més greus.

L'orientació no només esdevé una guia per a l'itinerari formatiu, sinó que també ha de dotar els alumnes de les habilitats necessàries per a la seva transició al món laboral i per a la seva adaptació a un mercat de treball en constant canvi.

Tal com recull l'article 29 de la Llei 10/2015, de Formació i Qualificació Professionals de Catalunya, l'orientació comprèn tant la informació com la pròpia orientació acadèmica i professional. En aquest sentit, la Comissió Rectora del sistema va aprovar el Model Català d'Informació i Orientació del Sistema FPCAT, així com del Model de Protocol d'Orientació Professional del Sistema FPCAT, acordat per la Comissió Rectora de la FP en data 24 de març de 2023. Ambdós acords estableixen les bases, objectius i procés dels serveis d'orientació professional al llarg de la vida, esdevenint també la referència cap a on han de tendir les actuacions d'orientació formativa i professional que es realitzen en l'educació bàsica, objecte d'aquest projecte de decret.

Per tot l'exposat, formulem les següents consideracions particulars:

Consideracions particulars

- 1) S'hauria de modificar el paràgraf relatiu a la Llei 10/2015, de 19 de juny del **Preàmbul**, afegint la següent proposta de redactat: "En el marc de la Llei 10/2015,

la informació, l'orientació per a la trajectòria formativa i professional i l'assessorament a les persones, empreses i institucions, en allò que no entri en contradicció amb les funcions legalment assignades al Sistema d'Ocupació i al Servei Públic d'Ocupació de Catalunya, constitueixen un dels serveis bàsics del Sistema FPCAT. Una de les funcions de l'Agència FPCAT és definir i coordinar el servei integrat d'informació i orientació del sistema de formació i qualificació professionals en els punts d'informació i orientació autoritzats i acreditats, amb la inclusió de les metodologies idònies per a la prestació del servei. Aquesta funció la durà a terme de manera concertada i amb corresponsabilitat dels departaments competents i les organitzacions empresarials i sindicals més representatives de Catalunya, als quals els correspon la participació en la governança del model, així com el seu impuls. Per tant, es considera necessària la seva participació activa en el nivell més estratègic del Sistema FPCAT i, més concretament, en el consens per a la definició de criteris, eines i conceptes necessaris per a la construcció del model del servei d'informació i orientació professionals.”.

Adicionalment, considerem que l'esmentat paràgraf, així com el paràgraf relatiu al Decret 171/2022, de 20 de setembre, haurien de situar el que estableixen les bases del Model Català d'Informació i Orientació del Sistema FPCAT, així com del Model de Protocol d'Orientació Professional del Sistema FPCAT, acordat per la Comissió Rectora de la FP en data 24 de març de 2023.

- 2) S'hauria de modificar **l'article 1**, relatiu a la definició, substituint el terme “orientació educativa” per “orientació en l'àmbit educatiu” atès que el considerem més adient.

En aquest sentit, s'haurien de modificar, així mateix, totes aquelles referències a “l'orientació educativa” que es facin al llarg del text del Decret.

- 3) S'hauria de modificar **l'article 2**, relatiu a l'objecte i principis, incloent, primerament, la metodologia a través de la qual s'assoliran els objectius exposats en el mateix article.

D'altra banda, en relació amb els elements que es consideren principis, considerem que s'hauria de modificar el principi relatiu al servei d'orientació, el qual hauria de preveure que, d'acord amb la base nº 3 del Model català d'informació i orientació del Sistema FPCAT, s'ha d'oferir a través de diversos canals – presencials i/o digitals –, els quals seran accessibles, emprant un llenguatge adequat, i d'acord amb les característiques personals de les persones, esdevenint així un servei inclusiu i proper per tal d'evitar les desigualtats socials.

Així mateix, entenem que, d'acord amb la base nº 7 del Model català d'informació i orientació del Sistema FPCAT, les accions d'orientació s'haurien d'integrar a través de la creació d'eines que integrin els recursos i serveis oferts des dels diferents tipus d'actors que en formen part – tant des de la formació professional inicial, com des de la formació professional per a l'ocupació – i garantir l'adaptació a la diversitat de perfils de persones usuàries.

Finalment, considerem que tant en l'àmbit acadèmic, formatiu, com professional, s'ha de garantir un servei no esbiaixat en clau de gènere i rebutjar qualsevol forma de discriminació. S'hauria de concretar, d'acord amb la base nº 4 del Model català d'informació i orientació del Sistema FPCAT, que la perspectiva de gènere estarà present des de les primeres etapes educatives, tenint en compte el desenvolupament integral de la persona, per tal de fomentar vocacions i desenvolupar competències professionals que trenquin els estereotips preconcebuts.

- 4) S'hauria de modificar l'**article 3**, relatiu a l'àmbit d'aplicació, substituint el terme "procés educatiu" per "procés formatiu" a fi d'integrar en el redactat els ensenyaments de FP i, per tant, s'haurien de modificar, així mateix, totes aquelles referències que se'n facin al llarg del text del Decret.

Adicionalment, entenem que l'abast de l'orientació educativa disposat en l'esmentat article no compren el concepte de tutoria que estableix la Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre (LOMLOE) si bé, per exemple, la tutoria la desenvolupa el tutor del grup, i no pas l'orientador/a del centre. Per tant, i si el que es pretén és donar rellevància a l'orientació, considerem que s'haurien d'identificar i concretar les actuacions específiques fora de les hores d'acció tutorial.

Finalment, considerem que l'acompanyament i suport a tots els alumnes al llarg de la seva formació hauria d'incloure específicament el moment de risc d'abandonament escolar.

- 5) S'hauria d'ampliar l'**article 4**, relatiu als objectius, atès que entenem que manquen objectius com el foment del sentit de pertinença dels i les alumnes al centre i a la comunitat, la prevenció de l'abandonament escolar prematur (AEP), la prevenció i detecció del risc imminent d'abandonament escolar, el desenvolupament del treball en xarxa, o el foment de la corresponsabilitat, fent partícip a l'alumnat del seu propi desenvolupament.
- 6) Considerem, en primer lloc, que s'hauria de modificar l'**article 5**, relatiu a les funcions de l'Administració i dels centres educatius en matèria d'orientació educativa, afegint el paper de la Comissió Rectora del FP i definint les respectives funcions.

En segon lloc, entenem que s'haurien de modificar les funcions de l'**apartat A**, relatiu a l'Administració educativa, d'una banda, especificant, en la tercera funció, que es proporcionarà un model d'orientació al centre perquè pugui concretar i desplegar el seu pla d'orientació educativa; i, d'altra banda, modificant la darrera funció en el següent sentit: "Establir mecanismes per fer el seguiment i l'avaluació per a la millora de les accions d'orientació educativa en el context dels centres educatius i formatius, així com a través d'altres agents i actors, dels territoris, del sistema educatiu i del sistema de formació professional". Així mateix, entenem que, addicionalment, hauria de preveure altres recursos del sistema de formació, especialment la formació professional, els graus C, l'acreditació de competències, etc.

En tercer lloc, considerem que s'haurien de modificar les funcions de l'**apartat B**, relatiu al centre educatiu, d'una banda, afegint, a la segona funció, el desplegament de les accions d'orientació a les persones, des dels centres i altres agents, amb l'objectiu de garantir l'aprenentatge i el desenvolupament personal, social, acadèmic i professional de l'alumne; i, d'altra banda, afegint, a la quarta funció, la coordinació amb els centres del territori i amb els agents i entitats especialitzades. Així mateix, considerem que els indicadors educatius als quals fa referència la darrera funció per dur a terme l'avaluació d'accions d'orientació, haurien de preveure el nivell social, acadèmic i professional, incloent el nivell d'AEP.

Finalment, entenem que, d'acord amb la base nº 7 del Model català d'informació i orientació del sistema FPCAT, s'haurien de modificar les funcions cinquena i setena de l'**apartat C**, relatiu als serveis educatius, incloent una resposta integrada, través dels recursos i serveis oferts des dels diferents tipus d'actors que en formen part.

- 7) S'hauria de modificar la redacció de l'àmbit professional de l'orientació de l'**article 6**, relatiu als àmbits de l'orientació, d'una banda, afegint que l'esmentat àmbit inclou les competències professionals i les necessitats del teixit empresarial i que, d'acord amb la base nº 6 del Model català d'informació i orientació del Sistema FPCAT, s'hauria d'emprar la perspectiva en els serveis d'informació i orientació professionals que permet actuar de manera proactiva enfront dels reptes relacionats amb el biaix entre les competències i les demandes del mercat laboral i de la societat; les altes taxes d'atur, l'abandonament escolar prematur, la infrautilització del talent de persones altament qualificades, la inclusió amb perspectiva de gènere o el desconeixement dels sectors emergents i els sectors refugi d'ocupació.

D'altra banda, considerem que s'hauria de substituir: "dels itineraris formatius que s'hi relacionen per al desenvolupament progressiu del seu projecte professional" per "dels itineraris formatius que s'hi relacionen per la identificació de l'objectiu i projecte professional que ha de ser dinàmic i amb visió al llarg de la vida".

- 8) S'hauria d'adaptar el redactat de l'**article 7**, relatiu al procés orientador, a les fases establertes pel Model de Protocol d'orientació professional ("1. DESCOBREIXO, 2. INVESTIGO, 3. DECIDEIXO i 4. PLANIFICO").

Així mateix, en termes generals, considerem que s'haurien de diferenciar les etapes pròpies del procés d'acollida i les del procés d'orientació, si bé la intensitat i metodologia d'intervenció haurà de ser diferent en funció de l'etapa educativa en que es trobi l'alumne.

- 9) S'hauria de modificar l'**article 8**, relatiu a les accions d'orientació, incloent la dotació de recursos i contingut per les accions d'orientació, diferents dels destinats a les accions de tutoria, si bé, d'acord amb l'article 18.6. de la LOMLOE, l'acció tutorial es troba diferenciada de l'acció d'orientació.

- 10) S'hauria de modificar **l'article 9**, relatiu als agents de l'orientació en el centre educatiu, novament, a fi de diferenciar les accions de tutoria de les d'orientació.

Així mateix, considerem que s'hauria de definir l'atribució de funcions de l'equip d'orientació, en el marc de l'execució de les accions d'orientació, reconeixent-lo i posicionant-lo en el sistema educatiu i, diferenciant-lo de la resta de l'equip de la comunitat educativa.

- 11) S'hauria d'ampliar el contingut del pla d'orientació educativa de centre de **l'article 12**, afegint qüestions com la metodologia de treball, el treball en xarxa i els recursos que donaran suport.
- 12) S'hauria d'ampliar l'expositiu del **Capítol IV**, relatiu a l'acció orientadora a les diferents etapes educatives, incloent la perspectiva de gènere que disposa la base nº 4 del Model català d'informació i orientació del sistema FPCAT.
- 13) S'hauria d'ampliar el contingut de **l'article 13**, relatiu a l'orientació a l'educació infantil. En relació amb l'eliminació dels estereotips de gènere o altres biaixos i prejudicis que poden ser presents de manera incipient en l'imaginari dels infants, considerem que s'hauria de posar en relleu el foment de vocacions, visibilitzant el rol femení en aquelles professions més masculinitzades, i viceversa.
- 14) S'hauria de modificar l'orientació a l'educació postobligatòria en el marc de la formació professional de **l'article 15**. En aquest sentit, considerem que s'hauria de reforçar l'orientació al llarg de la vida, i no especialment en l'etapa d'orientació educativa, reforçant un acompanyament integral en tota l'etapa formativa de les persones.
- 15) S'hauria de modificar **l'article 16**, relatiu a l'itinerari de l'alumnat i el seu seguiment, incloent que l'orientació no només ha de contribuir a optimitzar l'itinerari formatiu de cada alumne o alumna, sinó, també, a l'itinerari professional d'aquests.
- 16) S'hauria de modificar **l'article 18**, relatiu a l'orientació educativa i l'abandonament, incloent als agents socials i econòmics com interlocutors amb els centres per dur a terme la coordinació en el territori amb l'objectiu d'acollir, acompanyar i orientar aquells alumnes que retornen al sistema en alguna de les noves oportunitats que ofereix, a banda dels serveis educatius i els ens locals.
- 17) S'hauria de modificar **l'article 19**, relatiu a l'orientació educativa i la perspectiva de gènere i la perspectiva interseccional.

D'una banda, considerem que s'hauria de reformular el primer paràgraf de l'article, d'acord amb el que estableix la base nº4 del Model català d'informació i orientació del sistema FPCAT, proposant el següent redactat: "L'orientació en l'àmbit educatiu ha d'afavorir el desenvolupament de les competències professionals més enllà dels patrons socioculturals per raó de gènere, i directament relacionades amb l'esperit crític en la presa de decisions. La finalitat és potenciar l'interès, les aspiracions i expectatives de les persones en els camps no normatius en clau de gènere. La perspectiva de gènere estarà present des de les primeres etapes educatives, tenint

en compte el desenvolupament integral de la persona, per tal de fomentar vocacions i desenvolupar competències professionals que trenquin els estereotips preconcebuts. Tant en l'àmbit acadèmic, formatiu com professional s'ha de garantir un servei no esbiaixat en clau de gènere i rebutjar qualsevol forma de discriminació.”.

D'altra banda, entenem que s'hauria de preveure que, d'acord amb el que estableix la base nº 3 del Model català d'informació i orientació del sistema FPCAT: “El servei d'informació i orientació professionals s'ha d'oferir a través de diversos canals – presencials i/o digitals – que seran accessibles, emprant un llenguatge adequat i, d'acord amb la situació i característiques personals de les persones usuàries, esdevenint així un servei inclusiu i proper per tal d'evitar les desigualtats socials. Cal establir estratègies digitals per tal d'ampliar l'accés a l'orientació al llarg de la vida i també accedir a una població més àmplia, donant resposta de manera flexible a les necessitats individuals, a través d'una formació digital adequada de la població utilitzant els recursos formatius disponibles per aconseguir l'alfabetització digital necessària. El servei ha d'aportar, i si escau adaptar, eines i recursos per tal de millorar l'autoconeixement de les persones en relació amb les seves capacitats, interessos, potencialitats i mancances, i afavorir el desenvolupament de les competències que els permetin assolir l'autonomia desitjada i necessària, trencant qualsevol tipus d'estereotip.”

- 18) S'hauria de concretar **l'article 21**, relatiu al centre orientador. En relació amb el desenvolupament de processos de seguiment i avaluació encaminats a la millora progressiva del pla per part dels centres, considerem que s'haurien d'establir uns criteris d'avaluació i seguiment de la qualitat comuns i homogenis.
- 19) S'hauria de modificar **l'article 22**, relatiu al treball en xarxa al territori, incloent altres actors que poden tenir un paper rellevant en el procés d'orientació de l'alumnat com ara agents econòmics i socials en el marc de col·laboració del centre orientador. En aquest sentit, per exemple, en l'àmbit empresarial, es podria participar en la identificació i descoberta de les vocacions, tastets d'oficis, etc., de manera coordinada amb els Consells Sectorials de FP.

Adicionalment, i a fi de concretar i regular l'esmentada col·laboració, considerem que s'hauria d'afegir un article que identifiqui i desenvolupi aquesta col·laboració amb els agents socials i econòmics.

- 20) S'hauria d'ampliar el redactat de **l'article 24**, relatiu a la formació per a l'exercici de les funcions orientadores, atès que considerem que hauria de preveure la conveniència d'elaborar una anàlisi dels recursos existents amb l'objectiu d'elaborar una nova proposta acompanyada d'una dotació pressupostària que permeti al centre disposar dels recursos humans, tècnics i econòmics necessaris per tal d'oferir un servei estable, de qualitat i accessible.
- 21) S'hauria de modificar **l'article 25**, relatiu als criteris i estàndards de qualitat de l'acció orientadora.

D'una banda, considerem que els criteris i estàndards de qualitat de l'acció orientadora que fixarà l'Administració, hauran de tenir com objectiu la millora del sistema d'orientació en l'àmbit educatiu, i no pas limitar-ho ni singularitzar-ho als centres i als territoris.

D'altra banda, entenem que s'haurien de reformular o modificar els aspectes que defineixen els estàndards de qualitat de l'orientació. En aquest sentit considerem que, primerament, la diversitat d'accions no necessàriament esdevé un criteri que asseguri la qualitat per sí mateix, sinó que, en tot cas, seria la capacitat d'adaptació a la diversitat de perfils de les persones – alumnes –. En segon lloc, entenem que s'hauria d'incloure com indicador de qualitat el grau d'universalitat i accessibilitat a l'orientació, el qual podria mesurar-se segons la diversitat de canals – presencials i/o digitals – que seran accessibles, emprant un llenguatge adequat, esdevenint així un servei realment inclusiu i proper. En tercer lloc, considerem que, a banda de la formació, s'hauria d'incloure l'experiència orientadora dels professionals que participen en l'orientació com indicador. I, finalment, considerem que s'hauria d'afegir un indicador que avalui el treball col·laboratiu i en xarxa amb altres centres, actors i agents implicats en el procés d'orientació.

- 22) S'hauria de modificar **l'article 26**, relatiu a l'avaluació i millora de l'acció orientadora, substituint el "caràcter institucional" pel "caràcter operatiu" del desenvolupament de l'avaluació de l'acció orientadora de cada centre, atès que considerem que resulta més adient.